

FRA paziņojums presei
Vīne/Roma, 2014. gada 10. novembris

Pamattiesības pie ES robežām – FRA ziņojumi vēsta par gaidāmām problēmām

Ar diviem jauniem Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūras (FRA) ziņojumiem notiek iepazīstināšana ar situāciju cilvēktiesību jomā pie ES gaisa un sauszemes robežām, kur patvēruma meklētāji, kā arī cilvēki, kuri tiek transportēti ekspluatēšanas nolūkos, lai viņus nodarbinātu piespiedu kārtā, seksuāli izmantotu vai izņemtū orgānus, var arī pirmoreiz ieceļot ES. Ziņojumi ir sagatavoti, pamatojoties uz izpēti, kas veikta piecās lidostās un sešos lielākajos sauszemes robežšķērsošanas punktos, un tajos norādīti nākotnē iespējamie pamattiesību pārkāpumi pie ES robežām. Šie pētījumi kopā ar FRA iepriekšējo ziņojumu par pamattiesību ievērošanu pie jūras robežām ES dienvidos raksturo izturēšanos pret cilvēkiem, kuri ieceļo ES, un dod ieteikumus, kā uzlabot situāciju, lai panāktu cieņpilnu attieksmi pret viņu cilvēktiesībām.

"Uz ES robežas notiek pirmais kontakts ar ārpasauli. Tā ir vieta, kur sākas ES pienākums ievērot pamattiesības", sacīja FRA direktors Morten Kjaerum. "Īstenojot jebkādus pasākumus ārējo robežu pārvaldības jomā, ES ir jāievēro pamattiesības. Pamattiesību iekļaušana Šengenas robežkontroles novērtējumos jau ir solis pareizajā virzienā. Drošības apsvērumu dēļ uz robežas nedrīkst ignorēt pamattiesības, kurām ir jābūt mūsdienīgas un integrētas robežu pārvaldības pamatā."

Abos jaunajos ziņojumos atklātas ir vairākas nepilnības saistībā ar ES iebraucošo trešo valstu pilsoņu pamattiesību ievērošanu. Ņemot vērā šos atzinumus, FRA izsaka vairākus priekšlikumus Eiropas Savienības un valstu politikas veidotājiem, ES ārējo robežu aģentūrai Frontex un amatpersonām, kuras strādā robežkontroles punktos, kā uzlabot pamattiesību ievērošanu pie ES robežām. Turpmāk sniegti piemēri.

- Lai gan robežsargi saņem instrukcijas, ka jāizturas profesionāli un cieņpilni, pret dažiem pasažieriem robežsargi nav bijuši izpalīdzīgi un atsaucīgi, bet gan izteikuši naidīgas piezīmes. Tāpēc ES dalībvalstīm būtu jāveic efektīvi pasākumi, **lai novērstu gadījumus, kad pret ceļotājiem izturas necienīgi.**
- Mazāk nekā puse lidostā aptaujāto robežsargu apgalvoja, ka informē cilvēkus, kuriem piemēro pastiprinātu robežpārbaudi, par šādas pārbaudes iemesliem. Vairāk nekā divas trešdaļas robežsargu apgalvoja, ka viņi neinformē cilvēkus, kur saņemt juridisko palīdzību, ja viņiem tiek atteikta ieceļošana ES. Robežsargiem ir **jāsniedz savlaicīga un atbilstoša informācija** visiem ceļotājiem, veicot pastiprinātu robežpārbaudi vai neļaujot viņiem ieceļot. Dalībvalstīm ir aktīvāk jāveicina, lai robežsargi mācītos valodas, un jāievieš efektīvs mehānisms, lai robežšķērsošanas punktos būtu pieejami mutiskās tulkošanas pakalpojumi.
- Sauszemes robežšķērsošanas punktos divi no trim robežsargiem atzina, ka nesāktu piemērot patvēruma procedūru pat tad, ja ceļotāji apgalvotu, ka būtu apdraudēta viņu dzīvība vai brīvība, ja viņi atgrieztos valstī, no kuras bija izceļojuši. Lidostās tikai 22 %

robežsargu bija saņēmuši rakstiskus norādījumus par to, kā noteikt potenciālos cilvēku tirdzniecības upurus. Tāpēc robežsargiem ir jābūt **labāk apmācītiem un vērigākiem**, lai atpazītu patvēruma meklētājus vai migrantus, kuri cietuši no cilvēku tirdzniecības. Robežu pārvaldības iestādēm ir arī jānodrošina atbilstoša apmācība robežsargiem, kuri strādā ar bērniem, kā arī attiecīgu procedūru ieviešana.

- Telpas, kurās uzturas tie migranti, kuriem atteikta ieceļošana vai kuri ieradušies bez dokumentiem, bieži vien ir nepietiekami aprīkotas, lai gan cilvēki tur tiek turēti vairākas stundas. Dažās lidostās šādi migranti tika turēti pat vairākas dienas. Dalībvalstīm ir jānodrošina, ka **telpas**, kurās tiek turēti cilvēki, kuriem ir atteikta ieceļošana ES, atbilst **pamatvajadzību apmierināšanas prasībām**, tostarp, ka tajās ir nodrošināta pārtika un ūdens.

FRA ikgadējā **konference par pamattiesību jautājumiem**, kura sākas šodien, šogad ir veltīta pamattiesībām un migrācijai uz ES. Līdztekus robežu pārvaldībai konferencē apspriedīs arī tādus jautājumus kā bērnu aizsardzība, migrantu integrācija un pret migrantiem pieaugošais rasisms dažās vietās. Dalībnieki arī diskutēs par izaicinājumiem uzņemošajām valstīm, ko radījusi nesēnā eskalācija pie ES ārējām robežām, kā arī par iespējām atrisināt šo situāciju. Apmeklējiet konferences vietni, lai iepazītos ar tās [programmu](#) un dalībnieku sarakstu.

Pilnus ziņojumu tekstus var lejupielādēt šeit:

- ["Pamattiesības lidostās — robežkontrole piecās starptautiskās Eiropas Savienības lidostās" \(Fundamental rights at airports: border checks at five international airports in the European Union\)](#)
- ["Pamattiesības pie sauszemes robežām — secinājumi pēc izvēlētu Eiropas Savienības robežšķērsošanas punktu apmeklējuma" \(Fundamental rights at land borders: findings from selected European Union border crossing points\)](#)

Lai iegūtu papildu informāciju, lūdzu, sazinieties ar FRA mediju komandu E-pasts: media@fra.europa.eu/Tālrunis: +43 1 580 30 642

Piezīmes redaktoriem:

- lai sagatavotu ziņojumu par situāciju uz robežām lidostās, izpētes darbs tika veikts lidostās *Charles de Gaulle* (Francija), *Fiumicino* (Itālija), *Frankfurt* (Vācija), *Manchester* (Apvienotā Karaliste) un *Schiphol* (Nīderlande);
- lai sagatavotu ziņojumu par situāciju pie sauszemes robežām, izpētes darbs tika veikts robežšķērsošanas punktos *El Tarajal* un *Ceuta* (Spānija/ Maroka); *Kapitan Andreevo* (Bulgārija/Turcija); *Kipi* (Grieķija/Turcija); *Medyka* (Polija/Ukraina); *Röszke* (Ungārija/Serbija) un *Vyšné Nemecké* (Slovākija/Ukraina);
- lai uzzinātu vairāk par FRA darbību patvēruma, migrācijas un robežu pārvaldības jomā un iepazītos ar attiecīgajām publikācijām, apmeklējiet [FRA tīmekļa vietni](#).